

A *Lamiaceae* család termesztett gyógynövényei

(egyéves fajok)

Közös botanikai jellemzők

- általában mediterrán származásúak,
- lágyszárúak v. cserjék,
- négyélű szár,
- keresztben átellenes levelek,
- levélhóraljban kétivarú virágok ($K_{(5)}C_{(5)}A_{2+2}G_2$),
- ajakos virágok álörvökben,
- makkocska termés (4 résztermés),
- mirigyszőrök – illóolaj
- keserűanyag, cseranyag.

A *Lamiaceae* család legfontosabb gyógynövényfajai

- *Hyssopus officinalis* - izsóp,
- *Lavandula* spp. - levendulafajok,
- *Majorana hortensis* - kerti majoránna,
- *Marrubium vulgare* - orvosi pemetefű,
- *Melissa officinalis* - citromfű,
- *Mentha* spp. - mentafajok,
- *Ocimum basilicum* - kerti bazsalikom,
- *Origanum vulgare* - közönséges szurokfű,
- *Rosmarinus officinalis* - rozmaring,
- *Salvia* spp. - zsályafajok,
- *Satureja hortensis* - borsfű,
- *Thymus* spp. - kakukkfűfajok.

Élettartam szerinti csoportosítás

- **Egyéves:** majoránna, bazsalikom, borsfű,
- **Kétéves:** muskotályzsálya,
- **Évelő:** izsóp, levendulafajok, pemetefű, citromfű, mentafajok, szurokfű, rozmaring, orvosi zsálya, kakukkfűfajok.

Majoránna - *Majorana hortensis*

- **Drog:**
herba (*Majoranae herba*),
illóolaj (*Majoranae aetheroleum*),
- **Hatóanyag:**
illóolaj (terpén-4-ol, gamma-terpinén, alfa-terpineol)
cseranyag,
keserűanyagok.

- **Farmakológiai hatás:**
szélhajtó, emésztésjavító, gyulladáscsökkentő,
- **Felhasználás:**
teakeverékekben, külsőleg reumára,
fűszer (hús- és konzervipar, háztartások),
kozmetikai ipar.

Majoranna - termesztés (1 év)

- **Elővetemény:** kapásnövény a legjobb,
- **Trágyázás:** tápanyagigényes,
- **Talajelőkészítés:** őszi szántás, kertszerű magágy,
- **Vetés:** márc., 40-48 cm sortáv, max. 0,5 cm mély,
- **Ápolás:** sorközművelés, öntözés,
- **Növényvédelem:** *Alternaria*-fajok, réti moly ellen,

- **Betakarítás:** kaszálvarakodó géppel, kis területen kézzel, évente 2x,
- **Elsődleges feldolgozás:**
szárítás 40°C, morzsolás,
illóolaj-lepárlás,
- **Hozam:**
1,8-2,5 t/ha morzsolt drog,

Bazsalikom - *Ocimum basilicum*

- **Drog:**
herba (*Basilici herba*),
illóolaj (*Basilici aetheroleum*),
- **Hatóanyag:**
illóolaj (metil-kavikol, linalool),
- **Farmakológiai hatás:**
étvágyserkentő, emésztésjavító, szélhajtó,
- **Felhasználás:**
teakeverékekben,
fűszer,
kozmetikai ipar (illóolaj).

Bazsalikom - termesztés (1 év)

- **Elővetemény:** kapásnövény a legjobb,
- **Trágyázás:** tápanyagigényes,
- **Talajelőkészítés:** őszi szántás, kertszerű magágy,
- **Vetés:** (ápr.v. –máj.e., 40-50 cm sortáv),
palánta: márc.v. → máj.k. 40-50 x 30 cm,
0,5-1 cm mély
- **Ápolás:** sorközművelés, öntözés,
- **Növényvédelem:** -

- **Betakarítás:** kaszálvarakodó géppel, kis területen kézzel, évente 2-3x,
- **Elsődleges feldolgozás:** szárítás 40°C, tárolás, morzsolás, illóolaj-lepárlás,
- **Hozam:** 1,5-2,0 t/ha morzsolt drog
8-10 kg/ha illóolaj

Borsfű – *Satureja hortensis*

- **Drog:**
herba (*Saturejae herba*),
illóolaj (*Saturejae aetheroleum*),

- **Hatóanyag:**
illóolaj (1-2%) (karvakrol, cimol),
vasvegyületek,
cseranyag,
cukor.

- **Farmakológiai hatás:**
antimikrobiális (illóolaj),
enyhén vérnyomásemelő, emésztésjavító,
szélhajtó (herba),

- **Felhasználás:**
teakeverékekben,
fűszer,
likőripar (illóolaj).

Borsfű - termesztés (1 év)

- **Elővetemény:** nem igényes rá, önmaga után 2-3 év múlva,
- **Trágyázás:** közepes N-, P- igény, nagy K-igény,
- **Talajelőkészítés:** őszi szántás, kertszerű magágy,
- **Vetés:** márc. (- ápr.e.) vagy nov., 30-50 cm sortáv, 0,5-1 cm mély,
- **Ápolás:** sorközművelés, gyomirtás,
- **Növényvédelem:** nem szükséges,

- **Betakarítás:** virágzás kezdetén, kaszálvarakodó géppel vagy kézzel, évente 1-2x,
- **Elsődleges feldolgozás:** szárítás 40°C, morzsolás, tisztítás, illóolaj-lepárlás (friss vagy szárított növényből),
- **Hozam:** 1,4-1,8 t/ha morzsolt drog,
8-10 kg/ha illóolaj,